

O CENZURĂ FLEXIBILĂ

■ După un deceniu

Subiectul referitor la limitarea libertății de exprimare în internet nu va fi epuizat mult timp de acum înainte, iar controversele generate în rândul diverselor segmente de specialiști și utilizatori cunosc treceri continue de la o argumentare la alta, de la o tablă de valori la alta. Situații noi ce apar în mediul virtual produc debateri inedite, iar legislația și, nu în ultimul rând, practica juridică au dificultăți în a ține pasul cu aceste reorientări.

Esențial rămâne în tot acest concert de idei modul de aplicare a legii, atunci când conținuturi de diverse tipuri intră în coliziune cu legea. Cu un deceniu în urmă, judecătorii abia își începeau alfabetizarea în materie de internet, iar persistența nenumăratelor necunoscute în acest domeniu a determinat soluții jurisprudențiale bizare, atunci când ele nu erau, în mod vădit, exagerate, abuzive sau contrare principiilor dreptului. A durat până când aceste principii au putut fi așezate în armonie cu manifestările noilor tehnologii, până când mindset-ul practicienilor a cuprins complexitatea unei realități juridice fundamentale deosebite față de cele din trecut, și până când reglementările au căpătat o anume flexibilitate conformă cu un domeniu supus permanentei inovații. Acest proces de armonizare nu a luat sfârșit, iar pe lângă dimensiunea incontestabilă a progresului normativ și jurisprudențial, continuă să existe destule contradicții aparent de nere-zolvat.

În mod evident, valoarea constituțională aflată în centrul acestui proces o reprezintă libertatea de exprimare. Dacă în mediul offline, preț de două secole, confruntările ce vizau trasarea limitei exacte între ceea ce este îngăduit și ceea ce trebuie să suporte sancțiunea legii intraseră aproape într-o rutină care a facilitat tot mai multe consensuri, discuțiile în mediul electronic așează tehnologia într-o cvasi-permanentă poziție de luptă cu cei

Dr. Horațiu Dan Dumitru,
Avocat colaborator senior,
S.C.A. „Mușat & Asociații”

însărcinați să vegheze la respectarea legii și a limitelor libertății conținuturilor din internet.

■ Sancțiuni și nuanțe

În principiu, dispozițiile constituționale contemporane interzic explicit cenzura. Textul art. 30 alin. 2 din Constituția României tinde să supraliciteze, subliniind că cenzura de orice fel este interzisă, iar alin. 4 al aceluiași articol afirmând că nici o publicație nu poate fi suprimată. Fără a ne raporta în mod necesar la textele din Legea noastră fundamentală, ne putem întreba totuși cum vor face ele față unui test serios de aplicare, confruntate

fiind cu particularitățile spațiului virtual. Vor putea judecătorii să încerce impunerea unor nuanțe? Vor fi nevoiți să fie radicali? Ce unități de măsură valabile vor avea la îndemână?

De curând, în Turcia, instanțele par să fi oferit un semnal de orientare rezonabilă în această privință. Firma de avocați Dülger a surprins o soluție interesantă în contextul aplicării Legii 5651/2007 privind reglementarea publicațiilor online și combaterea infracțiunilor săvârșite prin intermediul publicațiilor electronice. Una dintre sancțiunile stabilite de lege o constituie blocarea accesului la resursele internet ilegale, măsură a cărei aplicare este aptă să determine controverse în legătură cu protecția adecvată a libertății de expresie. Fără a pune, în principiu, sub semnul întrebării utilitatea unei astfel de sancțiuni, blocarea accesului la resursele respective din internet poate reprezenta o acțiune disproporționată, în raport cu gravitatea faptei săvârșite și cu localizarea efectivă a conținutului ilegal într-un anumit segment al teritoriului cibernetic, altminteri conform cu legea.

Într-un dosar penal aflat pe rolul unui tribunal turc, procurorul a solicitat blocarea accesului la o întreagă pagină web, în care se găsea un singur conținut ilegal. Față de situația de fapt, judecătorii au acceptat doar o închidere parțială a accesului, și anume doar la acea subdiviziune a paginii aflată în conflict cu legea. Soluția a fost extrem de curajoasă în condițiile în care, în speță, fusese vorba despre un caz de pornografie infantilă, iar reacția opiniei publice a tins să impună o sancțiune radicală, nenuanțată. Dar cum celelalte componente ale paginii nu aveau nici o legătură cu respectivul conținut prohibit, instanța nu a extins sancțiunea blocării asupra întregii resurse din internet. Este un model ce indică înclinația judecătorilor spre salvagardarea unei libertăți fundamentale, în paralel cu aplicarea sancțiunii penale.